

लोक सेवा आयोग

नेपाल शिक्षा सेवा, कला समूह, छविकला उपसमूह, राजपत्राङ्कित तृतीय श्रेणीको खुला र आन्तरिक
प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रमको रूपरेखा :- यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार दुई चरणमा परीक्षा लिइने छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा पूर्णाङ्क :- २००
द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता पूर्णाङ्क :- ३०

प्रथम चरण – लिखित परीक्षा योजना (Examination Scheme)

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या X अङ्कभार	समय
प्रथम	छविकला सम्बन्धी	१००	४०	वस्तुगत बहुउत्तर (Multiple Choice)	१००X१ = १००	१ घण्टा १५ मिनेट
द्वितीय	उपसमूह सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत (Subjective)	१०X१० = १००	३ घण्टा

द्वितीय चरण

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
व्यक्तिगत अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
- पाठ्यक्रमको प्रथम र द्वितीय पत्रको विषयवस्तु फरक फरक हुनेछन ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- प्रथम तथा द्वितीयपत्रका पाठ्यक्रमका एकाईहरूबाट सोधिने प्रश्नहरूको संख्या निम्नानुसार हुनेछ :

प्रथम पत्रका एकाई	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
प्रश्न संख्या	10	10	10	10	15	10	5	10	10	10
द्वितीय पत्रका खण्ड	A		B		C				D	
द्वितीय पत्रका एकाई	1		2		3	4	5	6	7	
प्रश्न संख्या	2		2		4				2	

- प्रथम पत्रमा वस्तुगत बहुउत्तर (Multiple Choice) प्रश्नहरूको उत्तर सही दिएमा प्रत्येक सही उत्तर बापत १ (एक) अङ्क प्रदान गरिनेछ, भने गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अर्थात् ०.२ अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- द्वितीय पत्रको विषयगत प्रश्नका लागि तोकिएका १० अङ्कका प्रश्नहरूको हकमा १० अङ्कको एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- द्वितीय पत्रको पाठ्यक्रमलाई ४ वटा खण्ड/एकाईमा विभाजन गरिएको छ, ४ वटा खण्ड/एकाईको लागि ४ वटै उत्तरपुस्तिका दिइनेछ र परिक्षार्थीले प्रत्येक खण्ड/एकाईका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्ड/एकाईको उत्तर पुस्तिकामा लेख्नु पर्नेछ, साथै कुनै खण्ड/एकाईको कुनै प्रश्नको लागि थप कापी लिएको भए सम्बन्धित खण्ड/एकाईको उत्तर पुस्तिकामा नत्थी (स्टिज) गराउनु पर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ (तीन) महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा रहेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- यस भन्दा अगाडि लागू भएको माथि उल्लिखित समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति :- २०६६ । ५ । ११

लोक सेवा आयोग
नेपाल शिक्षा सेवा, कला समूह, छविकला उपसमूह, राजपत्राङ्कित तृतीय श्रेणीको खुला र आन्तरिक
प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम
प्रथम पत्र :- छविकला सम्बन्धी

1. Basic elements of Camera

1.1 The function of a camera and its elements:

- 1.1.1 The different types of lens - normal, wide, telephoto and zoom.
- 1.1.2 Aperture and F-number
- 1.1.3 Shutter and shutter speed
- 1.1.4 View finder and transporter
- 1.1.5 Focus and focusing elements
- 1.1.6 View finder, prism and mirror
- 1.1.7 Different types of film and their speed
- 1.1.8 Different types of camera (SLR, TLR, View finder and digital camera)
- 1.1.9 Lens hood, filters, lens cap, light meters and camera case

2. The Film and its fundamental elements

2.1 Understanding the:

- 2.1.1 Emulsion
- 2.1.2 Types of emulsion
- 2.1.3 Film speed and ASA numbers
- 2.1.4 Grain
- 2.1.5 Types of film (color reversal, color negative, black and white negative film)
- 2.1.6 Types of film and size
- 2.1.7 Digital memory or flash card and pixel.

3. Light and its source

3.1 Understanding the light and its importance

- 3.1.1 Day light, Nature light
- 3.1.2 Artificial light
- 3.1.3 Tungsten Light
- 3.1.4 Photographic lamps
- 3.1.5 Electronic flash light
- 3.1.6 Light meters or exposure meters
- 3.1.7 The meaning of white balance
- 3.1.8 Indoor light and outdoor light
- 3.1.9 Temperature of light

4. Color Photography

4.1 Understanding the color

- 4.1.1 Color separation
- 4.1.2 Color filters
- 4.1.3 Processing of color film and print
- 4.1.4 Basic color
- 4.1.5 Color temperature

5. Dark-Room

5.1 Understanding the Dark-Room and its Equipments

- 5.1.1 Enlarger machine and its function
- 5.1.2 Processing technique of negative and positive
- 5.1.3 The process of developing, fixing, washing and drying
- 5.1.4 Composing and Contact printing
- 5.1.5 Latent image
- 5.1.6 The technique of trimming, spotting, knifing and mounting
- 5.1.7 The composition of developer and fixing chemicals

लोक सेवा आयोग

नेपाल शिक्षा सेवा, कला समूह, छविकला उपसमूह, राजपत्राङ्कित तृतीय श्रेणीको खुला र आन्तरिक
प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

5.1.8 Preservation and proper handling of photographic materials

5.1.9 Downloading, saving and reproducing the digital images

6. Reprography

6.1 Knowing the technique of preserving the valuable records or documents by means of microfilming

6.1.1 Understanding the nature of different types of documents for microfilming

6.1.2 Microfilming procedures and proper handling techniques for microfilm

6.1.3 The function of microfilm camera, microfilm reader, microfilm reader printer, microfilm processor and microfilm duplicator or copier machine

6.1.4 Storage and preservation of microfilm

6.1.5 Microfilm cataloging and editing techniques

6.1.6 Understanding different forms of microform as Roll, fiche, jacket and unitized microform

6.1.7 Microfilm processing chemicals

6.1.8 The density of microfilm

6.1.9 Digital scanning technique for roll microfilm

7. Filter

7.1 Understanding the use of different types of filters

7.1.1 The main filters and its types

7.1.2 The use of filters in the field of photography

7.1.3 Filter factors

8. Outdoor Photography

8.1 Knowing the techniques of outdoor photography

8.1.1 Choice of the film

8.1.2 Choice of the filters

8.1.3 Choices of the camera

8.1.4 The impact of the light on the subject

8.1.5 Use of reflector

8.1.6 Use of light meter/Exposure meter

8.1.7 Assessment of light situation

8.1.8 Assessment of the atmosphere

8.1.9 Choices of the lens

8.1.10 Depth of field

9. Press or Journalistic Photography

9.1 Knowing about the Journalistic type of Photography

9.1.1 Understanding the Photojournalism

9.1.2 Use of different types of Camera and equipment in Photojournalism

9.1.3 Technique of Photojournalism

9.1.4 Present condition of Photojournalism

10. Digital Photography

10.1 Understanding the Digital Imaging Technology

10.1.1 Knowing the Digital Photography

10.1.2 The Digital Imaging Technology

10.1.3 Digital Camera and its Types

10.1.4 The Digital Memory

10.1.5 Resolution/Pixel

10.1.6 Optical / Digital lens

10.1.7 Difference between digital / optical (analogue) camera

10.1.8 Digital image storage and preservation technique

लोक सेवा आयोग
नेपाल शिक्षा सेवा, कला समूह, छविकला उपसमूह, राजपत्राङ्कित तृतीय श्रेणीको खुला र आन्तरिक
प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

वस्तुगत बहुउत्तर नमूना प्रश्नहरू (Sample questions)

1. Photography means:
  - A. Taking photo with the help of a camera
  - B. Camera, lens, chemical and light
  - C. Drawing with the help of light
  - D. Taking the graphical picture

Correct Ans (C)
2. .... is the essential ingredient in the photography.
  - A. Camera
  - B. Light
  - C. Lens
  - D. Chemicals
  - E. All

Correct Ans (E)
3. The most common photo sensitive chemical compound is.....
  - A. Bromine
  - B. Silver halide
  - C. Sodium sulphate
  - D. Metal

Correct Ans (B)
4. The major fixing agent is .....

  - A. Acid
  - B. Potassium Bromide
  - C. Sodium thiosulphate
  - D. Silver halide

Correct Ans (C)

5. The basic requirement for the production of a photograph is
  - A. Light
  - B. Camera
  - C. Subject
  - D. All of them

Correct Ans (D)
6. The resolving power is an important property of the .....

  - A. Film
  - B. Lens
  - C. Chemicals
  - D. Max. number of line

Correct Ans(B)

7. While snapping a picture in a narrow place, we use ..... lens
  - A. Wide- angle
  - B. Zoom
  - C. Telephoto
  - D. Normal

Correct Ans (A)
8. What do you mean by camera?
  - A. Lens
  - B. Shutter
  - C. Light tight box with lens and shutter
  - D. Film

Correct Ans (C)